

Δερματοστιξία από τα αρχαία χρόνια

Ερευνητική εργασία της Α΄ Λυκείου

2^ο ΓΕ.Λ. Λιβαδειάς

Σχ. Έτος 2016-2017

1. Η δερματοστιξία στον αρχαίο κόσμο

Λοιζίδης Παναγιώτης
Μπολέτη Ασημίνα
Σκαλούμπακας Παναγιώτης
Στουρνάρας Δημήτρης
Φλώρου Κωνσταντίνα

2. Η δερματοστιξία στην αρχαία Ελλάδα

Μίχου Φαίνια
Μπολέτη Ασημίνα
Μπουμπουκιώτη Μαριλένα
Τριανταφυλλοπούλου Ελευθερία

3. Ποια συναισθήματα εκφράζονται με τα τατουάζ;

Ζητουνιάτης Στάθης
Καβαλαγιός Θεοδόσης
Καρβούνης Άρης
Κυριακίδης Παντελής
Μάνεσης Χρήστος

4. Τατουάζ και υγεία

Παναγιώτης Νάκος
Ελτόν Σκέγια
Θανάσης Κωστακόπουλος
Ειρήνη Τσιουρή

5. Αφαίρεση των τατουάζ

Καλπύρης Αχιλλέας
Ρεμπάπη Γιολάννα
Σκέγια Ερίσα
Σύρου Ανδριανή
Χονδρός Θωμάς-Μάριος

Η δερματοστιξία στον αρχαίο κόσμο

Η λέξη tattoo (τατουάζ) προέρχεται από την πολυνησιακή λέξη «ta», που σημαίνει κάτι το εντυπωσιακό, και την ταϊνική λέξη «tatau», που σημαίνει «για να σηματοδοτήσει κάτι». Τα τατουάζ συνυπάρχουν με τον άνθρωπο περίπου από το 6000 π.Χ. ως μορφή έκφρασης και για να σηματοδοτήσουν την ένταξη του κατόχου τους σε ομάδες. Ο πρώτος άνθρωπος που ξέρουμε ότι είχε τατουάζ είναι ο «Otzi, ο άνθρωπος πάγος». Το 1991 βρέθηκε η σορός ενός κατεψυγμένου σώματος σε ένα βουνό μεταξύ Αυστρίας και Ιταλίας και συγκεκριμένα στην κοιλάδα Otz των Άλπεων. Το δέρμα του φέρει 57 τατουάζ, απλές τελείες και γραμμές στη σπονδυλική στήλη, ένα σταυρό στο εσωτερικό του αριστερού γονάτου, έξι ευθείες γραμμές 15 εκατοστών πολύ πάνω από τα νεφρά και πολλές παράλληλες γραμμές στους αστραγάλους. Υπολογίζεται ότι έζησε γύρω στο 3300 π.Χ. Άγνωστο μέχρι σήμερα, τι συμβόλιζαν για τον κάτοχό τους. Οι τεχνικές δημιουργίας τατουάζ διαφέρουν μεταξύ τους ανάλογα με την εποχή τους.

Αίγυπτος

Οι πρώτες άμεσες αρχαιολογικές καταχωρήσεις για το τατουάζ ανακαλύφθηκαν στις Αιγυπτιακές μούμιες οι οποίες χρονολογούνταν στο 2000 π.Χ. Βρέθηκαν γυναικείες μούμιες από την 6η Δυναστεία που είχαν γραμμές από σκούρες μπλε κουκίδες πάνω στα χέρια, στα πόδια και στην χαμηλή περιοχή της κοιλιάς τους. Αυτά τα σημάδια μπορεί να είχαν κάποια θρησκευτική σημασία. Υπάρχουν πολλές ενδείξεις πως εκείνο το χρονικό διάστημα το τατουάζ εξαπλώθηκε σε όλη την υδρόγειο. Από την Αίγυπτο σε όλη την περιοχή της Μεσογείου και στην Περσία και την Αραβία. Μέχρι το 2000 π.Χ. η πρακτική του τατουάζ είχε φτάσει στην Κίνα κατά μήκος της Ασίας.

Κίνα

Στην Κίνα, τατουάζ είχαν μόνο οι αιχμάλωτοι, οι δούλοι, οι εγκληματίες και οι λιποτάκτες, έτσι ώστε να μην μπορούν να κρύψουν την “ντροπή” τους από τον κόσμο. Γενικά, τα τατουάζ θεωρούνταν ένα βάρβαρο έθιμο και οι ανώτερες κοινωνικές τάξεις τα αντιμετώπιζαν υποτιμητικά.

Αφρική

Στην Αφρική, όπου οι άνθρωποι έχουν σκούρο δέρμα, είναι δύσκολο να γίνουν έγχρωμα τατουάζ, όπως τα γνωρίζουμε. Αλλά, επειδή οι άνθρωποι εκεί θέλουν να έχουν τατουάζ, έχουν αναπτύξει μια άλλη τεχνική: «scarifications» (απομίμηση). Αυτό γίνεται, σηκώνοντας λίγο το δέρμα και κόβοντάς το λίγο με μαχαίρι ή κάποιο άλλο αιχμηρό αντικείμενο. Μετά το τρίβουν με ειδική άμμο ή στάχτη, ώστε να αυξηθούν οι ουλές και να πάρουν μια μορφή στο σώμα τους.

Ιαπωνία

Τα πρώτα στοιχεία του τατουάζ στην Ιαπωνία βρίσκονται σε μορφή πήλινων ειδωλίων, τα οποία έχουν πρόσωπα ζωγραφισμένα ή χαραγμένα, που αντιπροσωπεύουν σήματα τατουάζ. Αρχικά, τα τατουάζ στην Ιαπωνία χρησιμοποιούνταν ως τιμωρία για εγκληματίες, όπως και στην Κίνα. Σταδιακά, η τέχνη του τατουάζ αναπτύχθηκε σε τέτοιο βαθμό, που χρησιμοποιούνταν ως διακοσμητικό του σώματος σαν ένα περίτεχνο κιμονό ή κόσμημα. Από τον 18ο αιώνα μέχρι και το τέλος του δευτέρου παγκοσμίου πολέμου, τα τατουάζ απαγορεύονταν δια του νόμου στην Ιαπωνία, επειδή πίστευαν ότι έδιναν μία βάρβαρη, απολίπιση εικόνα της χώρας προς τα έξω. Η απαγόρευση είχε ως αποτέλεσμα να συνδεθούν αποκλειστικά με το εγκληματικό στοιχείο και συγκεκριμένα, την ιαπωνική μαφία.

Πολυνησία

Στους ειρηνικούς πολιτισμούς το τατουάζ έχει μια τεράστια ιστορική σημασία. Το πολυνησιακό τατουάζ θεωρείται το πιο περίπλοκο και πιο επιδέξιο τατουάζ του αρχαίου κόσμου. Ο πολυνησιακός λαός πιστεύει ότι η πνευματική του εξουσία ή δύναμη της ζωής εμφανίζεται μέσω των τατουάζ του. Περίτεχνα γεωμετρικά σχέδια, τα οποία κατά περιόδους προσέθεταν, ανανέωναν και διακοσμούσαν το άτομο καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του, μέχρι που καλυπτόταν όλο του το σώμα. Οι πρώτοι ευρωπαίοι που έφθασαν εκεί, ήταν μέλη από μια γαλλική αποστολή του 1787. Μελέτησαν τους ιθαγενείς και ανέφεραν ότι οι άνδρες είχαν στους μηρούς τους τατουάζ κατά τέτοιον τρόπο, ώστε κάποιος θα νόμιζε ότι ήταν ντυμένοι, αν και ήταν σχεδόν γυμνοί. Η μυθολογική προέλευση του τατουάζ Σαμόα και η διαπολιτισμική

ιστορία του έχουν μεταφερθεί στις μεταναστευτικές κοινότητες της Νέας Ζηλανδίας και αργότερα διαδόθηκαν προς τις Κάτω Χώρες.

Οι άνθρωποι της Χαβάης είχαν τη δική τους παραδοσιακή τέχνη τατουάζ, γνωστή ως «kaka». Αυτήν δεν τη χρησιμοποιούσαν μόνο για διακόσμηση και για διάκριση, αλλά και για τη φύλαξη της υγείας τους και για την πνευματική τους ευεξία. Πολύπλοκα σχήματα, κατ' απομίμηση υφασμένων καλαμιών ή με άλλες φυσικές μορφές, κοσμούσαν τα χέρια, τα πόδια, τον κορμό και το πρόσωπο των ανδρών. Ενώ οι γυναίκες είχαν γενικά τατουάζ στο χέρι, στα δάχτυλα, στους καρπούς και μερικές φορές στη γλώσσα τους.

Ζηλανδία

Οι Μαορί της Νέας Ζηλανδίας είχαν δημιουργήσει έναν από τους πιο εντυπωσιακούς πολιτισμούς σε όλη την Πολυνησία. Τα τατουάζ τους, που ονομάζονται «moko», αντικατοπτρίζουν την εκλεπτυσμένη τέχνη: χρησιμοποιούσαν επιδέξια την ξυλογλυπτική, για να χαράζουν το δέρμα. Ένα πλήρες πρόσωπο «moko» ήταν σύμβολο της κοινωνικής θέσης. Οι γραμμές της καθόδου και φυλετικών δεσμών τούς υπενθύμιζαν τους πολέμους και άλλες μεγάλες εκδηλώσεις της ζωής τους.

Ινδονησία

Η Βόρνεος είναι ένα από τα ελάχιστα μέρη στον κόσμο, όπου τα παραδοσιακά φυλετικά τατουάζ εξακολουθούν να εφαρμόζονται έως και σήμερα, όπως ακριβώς γίνονταν εδώ και χιλιάδες χρόνια. Μέχρι πρόσφατα, πολλές από τις εσωτερικές φυλές είχαν ελάχιστη επαφή με τον έξω κόσμο. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να διατηρήσουν πολλές πτυχές από τον παραδοσιακό τρόπο ζωής τους, συμπεριλαμβανομένων και των τατουάζ. Τα σχέδιά τους (σχέδια Βόρνεο) έχουν εξαπλωθεί σ' όλον τον κόσμο, για να αποτελέσουν τη βάση των σχεδίων τατουάζ, που οι δυτικοί αποκαλούν «tribal» (φυλετικό).

Ινδία / Ταϊλάνδη

«Godna» αποκαλούσαν τα τατουάζ τους οι αρχαίοι Ινδοί. Τα χρησιμοποιούσαν για να ξεχωρίζουν από άλλες φυλές, αλλά και για να δηλώνουν την κάστα στην οποία ανήκε αυτός που τα έφερε. Ο θεός Χανουμάν ήταν ένα δημοφιλές σχέδιο για τατουάζ, το οποίο όταν γινόταν στα χέρια ή τα πόδια συμβόλιζε τη δύναμη. Παράλληλα στην Ινδία χρησιμοποιούνταν και προσωρινά τατουάζ χένας κατά τη διάρκεια θρησκευτικών τελετών και γάμων. Οι γυναίκες

αποκλείονται από αυτήν τη διαδικασία επειδή πίστευαν ότι οι γυναίκες δεν χρειάζονται την επιπλέον ώθηση (τη μαγική δύναμη), γιατί είναι ήδη αρκετά πολύ ισχυρές από μόνες τους.

Κεντρική και Νότια Αμερική

Στο Περού έχουν βρεθεί μούμιες των Ίνκας με τατουάζ, που χρονολογούνται στον 11ο αιώνα. Όταν ο Ισπανός κατακτητής Cortez και οι στρατιώτες του έφθασαν στις ακτές του Μεξικού το 1519, έντρομοι ανακάλυψαν ότι οι ιθαγενείς, όχι μόνο λάτρευαν διαβόλους με τη μορφή αγαλμάτων και ειδώλων, αλλά είχαν καταφέρει με κάποιον τρόπο να αποτυπώσουν ανεξίτηλες εικόνες των εν λόγω ειδώλων στο δέρμα τους. Οι Ισπανοί, οι οποίοι ουδέποτε είχαν ακούσει για το τατουάζ, το θεώρησαν αμέσως “έργο του Σατανά”. Τον 16ο αιώνα, Ισπανοί ιστορικοί, που αφηγήθηκαν τις περιπέτειες του Κορτέζ και των στρατιωτών του, αναφέρουν ότι τα τατουάζ αυτά εφαρμόζονται ευρέως από τους ιθαγενείς της Κεντρικής Αμερικής. Η αξιολόγηση των τατουάζ των Μάγια στο Μεξικό και στην Κεντρική Αμερική από τους Ισπανούς, αποκαλύπτει ότι τα τατουάζ αυτά ήταν σύμβολα (σημάδια) του θάρρους.

Βόρεια Αμερική

Ένας απολογισμός των Ιησουιτών μαρτυρεί τη διαδεδομένη πρακτική των τατουάζ μεταξύ των ιθαγενών Αμερικανών. Τα περίτεχνα τατουάζ αντανάκλουν την υψηλή κοινωνική τους θέση. Στη Βορειοδυτική Αμερική τα πηγούνια Ινουιτών γυναικών είχαν τατουάζ, για να υποδηλώνουν την οικογενειακή κατάσταση και την ταυτότητα της ομάδας. Το πρώτο κατάστημα μόνιμου τατουάζ στη Νέα Υόρκη λειτούργησε το 1846, ξεκινώντας μια παράδοση: κάνοντας τατουάζ σε στρατιώτες και από τα δύο στρατόπεδα του εμφυλίου πολέμου.

Μέση Ανατολή

Κατά την εποχή της Παλαιάς Διαθήκης, μεγάλο μέρος του ειδωλολατρικού κόσμου ασκούσε την τέχνη του τατουάζ ως μέσον λατρείας θεότητας. Ένα απόσπασμα στο Λευιτικό αναφέρει: «Εσείς δεν κάνετε κανένα μόσχευμα πάνω στη σάρκα σας για τους νεκρούς ούτε τυπώνετε οποιαδήποτε σημάδια πάνω σας». Αυτό έχει χρησιμοποιηθεί ως μαρτυρία της Βίβλου για τη στήριξη της θέσης της Εκκλησίας.

Αγγλία

Εξερευνητές επέστρεψαν στα σπίτια τους με τατουάζ πολυνησιακά, για να τα εκθέσουν σε εμποροπανηγύρεις, σε αίθουσες διδασκαλίας και σε κάποια μουσεία, προκειμένου να αποδειχθεί η υπεροχή του ευρωπαϊκού πολιτισμού σε σύγκριση με τους «πρωτόγονους» ιθαγενείς. Μετά την επιστροφή του Captain Cook από ταξίδι του στην Πολυνησία, τα τατουάζ έγιναν παράδοση στο βρετανικό ναυτικό. Στα μέσα του 18ου αιώνα τα περισσότερα βρετανικά λιμάνια είχαν εγκατεστημένο τουλάχιστον έναν επαγγελματία καλλιτέχνη τατουάζ.

Γαλλία

Τον 18ο αιώνα, πολλοί Γάλλοι ναύτες επέστρεφαν από ταξίδια τους στο νότιο Ειρηνικό, έχοντας τατουάζ. Το 1861, ο Γάλλος στρατιωτικός χειρουργός Berchon Maurice, δημοσίευσε μια μελέτη σχετικά με τις ιατρικές επιπλοκές του τατουάζ. Μετά από αυτό, το ναυτικό και ο στρατός απαγόρευσαν τα τατουάζ στα κλιμάκιά τους.

Η ΔΕΡΜΑΤΟΣΤΙΞΙΑ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Το σημάδεμα στην αρχαιότητα λεγόταν «στίξη» (χτύπημα) ή «κατάστίξη» και η πράξη στιγματισμός. Το σημάδεμα του σώματος λεγόταν δερματοστιξία. Η λέξη όμως που χρησιμοποιείται ευρέως είναι η λέξη τατουάζ και από την οποία είναι γνωστή η όλη διαδικασία.

Πρόγονος των τατουάζ εικάζεται πως είναι η παράδοση εκδήλωσης πένθους των πρωτόγονων φυλών. Χάραζαν το σώμα τους και έτριβαν πάνω του κάρβουνα. Οι αρχαίοι Έλληνες γνώριζαν τη τεχνική της δερματοστιξίας ήδη από τη Μυκηναϊκή εποχή, ωστόσο δεν έπαιαν να την θεωρούν ως συνήθεια των βαρβάρων! Χαρακτηριστικό δουλείας, υποτέλειας και υποταγής!

Για παράδειγμα ο Πλούταρχος αναφέρει πως οι Συρακούσιοι μετά τη συντριβή των Αθηναίων στις Συρακούσες της Σικελίας, έβαλαν ένα άλογο με τη μορφή τατουάζ στα μέτωπα των αιχμαλώτων!

Από την Αίγυπτο μεταδόθηκαν σε γειτονικές χώρες και πολιτισμούς μέσω του εμπορίου (Μεσογείου, Περσίας, Αραβίας) φθάνοντας το 2000 π.Χ. μέχρι την Κίνα. Ο Ιπποκράτης είχε παρατηρήσει πως οι Σκύθες έκαναν τατουάζ στα χέρια και στα στήθη τους με σκοπό να γίνουν πιο δυνατά!

Τον 8 μ.Χ. αιώνα η Εκκλησία καταδίκασε την αποτύπωση οποιουδήποτε συμβόλου επί του σώματος των πιστών ως ειδωλολατρικό έθιμο και ως πρακτική των βαρβάρων.

Στην Ελλάδα η χρήση των «ποινικών τατουάζ» πιθανώς να ήρθε από την Περσία τον 6ο π.Χ. αιώνα.

Μία ιστορία από τον Ηρόδοτο αναφέρει ότι περίπου το 500 π. Χ. ο τύραννος της Ιωνίας Ιστιάος ήταν αιχμάλωτος του Πέρση βασιλιά Δαρείου. Σε μία προσπάθειά του να παρακινήσει το γαμπρό του, Αρισταγόρα να επαναστατήσει, ο Ιστιάος ξύρισε κρυφά το κεφάλι ενός αρκετά έμπιστου δούλου του και έγραψε ένα μήνυμα στο κρανίο του με μία βελόνα και μελάνι. «Ο Ιστιάος για τον Αρισταγόρα,» έγραφε το μήνυμα, «παρακινεί την Ιωνία να επαναστατήσει!» Σε μερικές εβδομάδες τα μαλλιά του δούλου ξαναμεγάλωσαν και έκρυψαν το τατουάζ-μήνυμα και ο Ιστιάος έστειλε το «γράμμα του.» Φθάνοντας στον προορισμό του ο δούλος ξύρισε το κεφάλι του. Ο Αρισταγόρας διάβασε το μήνυμα γραμμένο στο κρανίο και ξεκίνησε την επανάσταση που τελείωσε με την Περσική επίθεση στην Ελλάδα.

Το τατουάζ σε αιχμαλώτους πολέμου ήταν αρκετά κοινό. Μετά την ήττα της Σάμου από τους Αθηναίους τον 5ο αι. π. Χ., οι Αθηναίοι έκαναν τατουάζ μία κουκουβάγια—το έμβλημα της Αθήνας—στο μέτωπο των αιχμαλώτων. Όταν η Σάμος με τη σειρά της νίκησε τους Αθηναίους, οι Σάμιοι έκαναν τατουάζ στους Αθηναίους αιχμαλώτους ένα πολεμικό πλοίο της Σάμου αντίστοιχα.

Ο ιστορικός Πλούταρχος, αηδιασμένος από την απίστευτη ατίμωση που έπεσε στους 7.000 Αθηναίους και τους συμμάχους τους που πιάστηκαν αιχμάλωτοι στις Συρακούσες το 413π.Χ., αναφέρει ότι τους έκαναν τατουάζ στο μέτωπό τους, ένα άλογο (το σύμβολο των Συρακουσών) πριν τους πουλήσουν για σκλάβους στα ορυχεία.

Μία επιγραφή νομικού περιεχομένου από την Έφεσο δείχνει ότι κατά τους πρώτους χρόνους της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας όλοι οι δούλοι που στέλνονταν στην Ασία τους είχαν κάνει τατουάζ τις λέξεις «ο φόρος έχει πληρωθεί.» Ακρωνύμια, λέξεις, προτάσεις, ακόμα και χλευαστικά σχόλια χαράζονταν στα μέτωπα, στο λαιμό, στα μπράτσα και στα πόδια των δούλων και των καταδικών είτε σαν τρόπος ταυτοποίησής τους είτε σαν σημάδι τιμωρίας. «Σταμάτησέ με, είμαι φυγάς,» ήταν ένα από τα συνήθη μηνύματα που γράφονταν στο μέτωπο των Ρωμαίων δούλων.

Ο Έλληνας φιλόσοφος Βίβινας περιγράφει το πρόσωπο του πατέρα του που ήταν γεμάτο τατουάζ (ήταν πρώην δούλος) σαν μία αφήγηση «της σκληρότητας του κυρίου του.»

Τα τατουάζ που είχαν τη μορφή τιμωρίας δεν γίνονταν με προσεκτικό τρόπο και δεν ήταν καλλιτεχνικά εμπνευσμένα. Το μελάνι χυνόταν πάνω στη σάρκα του αιχμαλώτου που είχε ήδη σηματοθευτεί με σιδερένιες βελόνες. Η αιμορραγία ήταν αναπόφευκτη και συχνά η όλη διαδικασία μπορούσε να είναι θανατηφόρα.

Στον Ελληνορωμαϊκό κόσμο τα τατουάζ με θρησκευτικό χαρακτήρα αναφέρονται κυρίως σε περιοχές της Ανατολικής Μεσογείου. Ο Ηρόδοτος αναφέρει ότι αν κάποιος δούλος, οποιοσδήποτε και αν είναι ο κύριός του, ζητήσει άσυλο σε ένα ναό και «στιγματιστεί», τότε δίνει τον εαυτό του στην ίδια τη θεότητα και κανείς δεν μπορεί να τον αγγίξει λόγω των στιγμάτων που φέρει. Με τον ίδιο τρόπο, οι πρώτοι Χριστιανοί, έκαναν τατουάζ στο σώμα τους θρησκευτικά σύμβολα να να εξουδετερώσουν έστω και συμβολικά με αυτόν τον τρόπο αυτά που τους έκαναν οι Ρωμαίοι δυνάστες τους.

Και στην Ελλάδα και στην Ρώμη, ο στιγματισμός τους σώματος για καλλωπιστικούς λόγους χρησιμοποιούνταν ελάχιστα. Η υποτιμητική χρήση των τατουάζ στην αρχαιότητα περιοριζόταν στον Ελληνικό και το Ρωμαϊκό πολιτισμό, ενώ η χρήση τους ήταν αρκετά διαδεδομένη σε άλλους λαούς όπως οι Θράκες, οι Σκύθες, οι Δάκιοι, οι Γαλάτες, οι Κέλτες κτλ., οι οποίοι ήταν πάντα πρόθυμοι να στιγματίσουν το σώμα τους.

Στη Θράκη σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, το αστιγματιστό δέρμα σήμαινε απουσία ταυτότητας και οι άνδρες και οι γυναίκες που στόλιζαν το σώμα τους με τατουάζ ήταν αντικείμενα θαυμασμού. Σε ένα περιστατικό από τον 3ο αιώνα π.Χ. υπάρχει μία ιστορία που αναφέρει την ήττα των Σκυθών από τους Θράκες. Οι νικητές χάραξαν σύμβολα ήττας πάνω στα σώματα των χαμένων, αλλά οι γυναίκες των Θρακών σκέφτηκαν να στολίσουν τα σώματά τους με τατουάζ «μετατρέποντας έτσι μία σφραγίδα βίας και ντροπής σε στολίδι.»

Ο Ηρόδοτος συνεχίζει: «Επίσης το σώμα τους έχει υγρασία και είναι πλαδαρό, δεν έχουν τη δύναμη ούτε να χειριστούν το τόξο, ούτε να ρίξουν το ακόντιο. Αλλά όταν σηματοδεύουν το σώμα τους, η υπερβολική παγιδευμένη υγρασία στραγγίζει από τις κλειδώσεις τους και τα

σώματά τους γίνονται περισσότερο δυνατά, θρεμμένα και χειρίσιμα.» Το ίδιο υποστήριζε και ο Ιπποκράτης.

Ο στιγματισμός με τατουάζ από τους Θράκες ήταν ένδειξη καλής καταγωγής σε αντίθεση με το πώς αντιμετώπιζαν την πρακτική αυτή στον υπόλοιπο αρχαίο Ελληνικό και Ρωμαϊκό κόσμο. Τον πέμπτο και τον τέταρτο αιώνα π.Χ. μία σειρά από εικόνες σε αγγεία απεικονίζουν το θάνατο του Ορφέα από μία Μαινάδα από τη Θράκη που έχει εμφανή τατουάζ στο σώμα της.

Τα σχέδια που απεικονίζονται είναι γεωμετρικά, είτε δείχνουν ζώα και είναι τοποθετημένα σε σημεία που αναδεικνύουν το αθλητικό σθένος και τους εύκαμπτους μύες των γυναικών. Σε έναν κρατήρα απεικονίζονται δύο μαινάδες που τρέχουν ξυπόλητες και φαίνονται τα τατουάζ στα μπράτσα τους και στα πόδια τους. Μία από αυτές έχει σχέδια που ξεκινούν από τον αστράγαλο έως το γόνατο: παράλληλες γραμμές, ζικ-ζακ, ήλιος και ένα ελάφι. Άλλα αγγεία δείχνουν γυναίκες με σχέδια κύκλων, φύλλα αμπέλου, σπείρες, ζώα κτλ.

Η ιστορία έχει δείξει ότι οι άνθρωποι στιγματίζουν τον εαυτό τους για πολλούς λόγους—για μαγική προστασία, για να απαλύνουν τον πόνο, για εκδίκηση ή να να δηλώσουν τη νίκη τους εναντίον ενός εχθρού. Το τατουάζ έτσι μπορεί να καλλωπίζει, να προκαλέσει πόνο ή να ταπεινώσει κάποιον.

Συνοψίζοντας, οι Έλληνες και οι Ρωμαίοι συνέδεαν την πρακτική του καλλωπιστικού τατουάζ με κατώτερες φυλετικά βαρβαρικές φυλές και δεν την υιοθέτησαν ποτέ για τον εαυτό τους. Ο στιγματισμός σαν μορφή τιμωρίας σε σκλάβους, σε εγκληματίες ή σε αιχμαλώτους πολέμου ήταν δάνειο από τους Πέρσες στους Έλληνες και από εκεί στους Ρωμαίους, οι οποίοι στα τελευταία χρόνια της αυτοκρατορίας το εφάρμοσαν και στους στρατιώτες τους.

ΠΟΙΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑ ΜΕ ΤΟ ΤΑΤΟΥΑΖ

Καθημερινά δεχόμαστε επιρροές από πολλές και διαφορετικές πηγές {όπως οικογένεια (σε ελάχιστες περιπτώσεις), φίλοι, κοινωνικός περίγυρος, Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και άλλα}. Κατά πόσο οι αποφάσεις που παίρνουμε και οι αλλαγές που κάνουμε είναι προσωπική μας επιλογή και κατά πόσο επηρεάζονται από τρίτους; Σε αυτή την περίπτωση ανήκει και η απόφαση να κάνουμε ένα τατουάζ στο δέρμα μας.

Τα τελευταία χρόνια ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι κάνουν τατουάζ ή όπως λένε στην καθομιλουμένη **“χτυπάνε”** τατουάζ, που από μόνη της η λέξη **“χτυπάω”** περιέχει μία βιαιότητα που μας βάζει σε σκέψεις του κατά πόσο είναι επιθυμία του ανθρώπου το τατουάζ ή αποτέλεσμα μόδας και άλλων επιρροών. Το να στιγματίσουμε το σώμα μας για όλη τη ζωή είναι πολύ σημαντικό και κρύβει πολλά για την προσωπικότητα του ίδιου του ατόμου. **Το θέμα είναι μεγάλο, βαθύ και όχι επιδερμικό.** Πώς σκέφτονται οι νέοι και πώς οι μεγαλύτεροι για τα τατουάζ. Σημασία έχει γιατί το κάνεις, πότε το κάνεις και τι σχέδιο κάνεις.

Μήπως θέλουμε να μιμηθούμε κάποιον άλλον ή απλά να φαινόμαστε διαφορετικοί από την μάζα;

Όπως υποστηρίζουν οι ειδικοί, σημαντικό είναι πριν προβούμε σε μία τέτοια πράξη να είμαστε απόλυτα σίγουροι για το λόγο αυτής μας της πράξης γιατί δεν είναι κάτι προσωρινό που αν το μετανιώσουμε μπορούμε να το αλλάξουμε. Με το τατουάζ μαζί με το δέρμα μας στιγματίζεται και η ζωή μας κατά κάποιο τρόπο. Είναι κάτι που μας ακολουθεί μία ζωή όποτε θα πρέπει να

έχει ένα συμβολισμό που θα είναι το ίδιο τόσο στα είκοσι χρόνια μας όσο και στα πενήντα μας.

-Γιατί πλέον κάνουν τόσο πολλοί τατουάζ; Είναι μόδα; Μήπως επηρεάζονται από τους εγχώριους και ξένους διάσημους;

Στην περίοδο της εφηβείας, το τατουάζ συχνά αντιπροσωπεύει τη διάθεση του εφήβου να απορρίψει την απόλυτη κυριαρχία των γονιών του, να νιώσει ότι ανεξαρτητοποιείται και ότι αποφασίζει ο ίδιος για τον εαυτό του, αναπτύσσοντας τη δική του ταυτότητα.

Ο έφηβος επηρεάζεται σημαντικά από τις παρέες του και από τα είδωλά του. Ένα τατουάζ σε αυτή την ηλικία μπορεί να θεωρηθεί «μαγκιά». Σε συναισθηματικό επίπεδο, το τατουάζ που θα κάνει κάποιος στη περίοδο της εφηβείας, χαρακτηρίζεται, συνήθως από έντονη παρορμητικότητα και μπορεί να κρύβει συναισθήματα άγχους ή οργής.

Το γεγονός ό,τι μια μερίδα κάνει tattoo λόγω μόδας, ισχύει. Πάντα όμως πρόκειται για μια συγκεκριμένη μερίδα κόσμου. Και [ΝΑΙ](#) σίγουρα επηρεάζουν οι διάσημοι, αλλά πιο πολύ τα tattoo των επωνύμων έχουν βοηθήσει στο να θεωρηθεί αυτό κοινωνικά αποδεκτό.

-Γιατί πλέον κάνουν τόσο πολλοί τατουάζ; Είναι μόδα; Μήπως επηρεάζονται από τους εγχώριους και ξένους διάσημους;

Πολλοί το τατουάζ το σχετίζουν με μία μορφή ψυχοπαθολογίας ή ένα καταπιεσμένο συναίσθημα, έναν κεκαλυμμένο θυμό. Στην πραγματικότητα όμως η βιβλιογραφία μας δείχνει ότι ο βασικός παράγοντας που σχετίζεται με την αύξηση του φαινομένου των τατουάζ είναι η απενοχοποίηση του. Παλιότερα το τατουάζ ερχόταν για να στιγματίσει εγκληματίες και κακούργους, στην καλύτερη περίπτωση καπετάνιους. Πολύ αργότερα είχε συσχετιστεί με συμμορίες, με τους πανκ και με τους ομοφυλόφιλους, οι οποίοι το έκαναν για να καταπολεμήσουν μία συντηρητική άποψη που υπήρχε γύρω από αυτούς.

Βεβαίως στις μέρες μας οι άνθρωποι δεν σκέφτονται λογικά και δεν θέλουν να ξεχωρίζουν από τους άλλους, απλά θέλουν να προβάλλουν τον εαυτό τους, στιγματίζοντάς τον με κάτι το οποίο μπορεί να το μετανιώσουν.

ΟΜΩΣ, ΠΟΛΛΟΙ ΔΕΝ ΒΛΕΠΟΥΝ ΤΟ ΤΑΤΟΥΑΖ ΩΣ ΤΕΧΝΗ ΑΛΛΑ ΩΣ [ΑΥΤΟΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟ](#)

Συμβολισμοί των τατουάζ στις φυλακές

Αρχικά τα τατουάζ ήταν επιλογή των ναυτών και των εγκληματιών, αλλά και σύμβολο για τα μέλη συμμοριών ως σημάδι που έδειχνε τις υποχρεώσεις τους προς τη συμμορία. Στη φυλακή, τα τατουάζ αποτύπωναν την επιθυμία για αυτονομία.

Αυτά τα τατουάζ αποκαλύπτουν πολλά πράγματα για τους φέροντες αυτά, όπως, ποιά είναι η συμμορία του, οι πεποιθήσεις του, τι έχει κάνει, πόσα χρόνια ήταν στη φυλακή, πόσους έχει σκοτώσει.

Για τους κρατούμενους σε ρωσικές φυλακές, η μη χάραξη τατουάζ ισοδυναμούσε με ανυπαρξία. Κατά τη σοβιετική περίοδο μια προσωπογραφία του Στάλιν ή του Λένιν στο στήθος, μπορούσε να γλυτώσει κάποιον απ' το εκτελεστικό απόσπασμα.

Εκτός από τα τατουάζ που γίνονται οικειοθελώς, υπάρχουν κι αυτά που έχουν χαρακτήρα τιμωρίας. Ένα χρέος π.χ. στα χαρτιά που δεν εξοφλήθηκε, μπορεί να επιφέρει την ποινή χάραξης ενός υποτιμητικού χαρακτήρα τατουάζ, συνήθως σεξουαλικού χαρακτήρα. Όχι μόνο το σχέδιο αλλά και η θέση στην οποία αποτυπώνεται, έχει σημασία.

Η εικόνα του εσταυρωμένου δεν γίνεται πάντα από θρησκευτικότητα.

Συνήθως ο φέρων νιώθει αδικημένος και βασανισμένος από τις αρχές ή αν συνοδεύεται από στέμμα, δείχνει ότι είναι ο αρχηγός εγκληματικής "οικογένειας". Τα σημάδια της τράπουλας είναι πολύ διαδεδομένα.

Τα σπαθιά και τα μπαστούνια δείχνουν επαγγελματία κλέφτη κι εγκληματία.

Τα καρώ και οι κούπες (επιβάλλονται με τη βία) καταδότη και παθητικό ομοφυλόφιλο. Τα χαμογελαστά πρόσωπα είναι μια χλεύη προς τις αρχές.

Τα φίδια γύρω απ' το λαιμό συμβολίζουν τον βρόγχο του σοβιετικού καθεστώτος.

Οι γάτες είναι το κοινότερο σημάδι των κλεφτών.

Τα κρανία δείχνουν δολοφόνο. Τα μανιτάρια συμβολίζουν τα βαριά ναρκωτικά που έκανε χρήση κάποτε ο ιδιοκτήτης του tattoo! το τατουάζ με τον Τζόκερ συμβολίζει ότι η τύχη σου έχει γυρίσει την πλάτη! Επίσης, τα αστερία στα γόνατα έχουν το μήνυμα που σημαίνει "δεν γονατίζω, δεν προσκυνώ" Αυτά ήτανε συμβολισμοί συνήθως κατά της αστυνομίας στα χρόνια της σοβιετικής ένωσης!

Το τατουάζ με τον ιστό συμβολίζει ότι είσαι κλέφτης, η βαθιά μπλεγμένος με τα ναρκωτικά. Οι τρεις τελείες αντίστοιχα σημαίνουν "μπάτσοι γουρούνια δολοφόνοι" και η πέντε τελείες όπως είναι πάνω στο ζάρι, σημαίνουν "4 τοίχοι και στην μέση εσύ, "η εκκλησία στην πλάτη", η ένας καθολικός ναός, η ένα μοναστήρι, συμβολίζουν το "παλάτι σου", δηλαδή την συμμορία σου. Τα καμπαναριά της εκκλησίας στην πλάτη συμβολίζουν πόσες φορές έχεις μπει φυλακή, δηλαδή 5 καμπαναριά 5 φορές φυλακή! και όσο για τα τατουάζ με τα δάκρυα, σε κάποιες χώρες σημαίνουν πως σε έχει πληγώσει πολύ κάποιο γεγονός που δεν μπορείς να το ξεχάσεις. Στα γνωστά σύμβολα συμπεριλαμβάνεται και ο ιστός αράχνης στους αγκώνες, που συμβολίζουν τους ανθρώπους που σκοτώθηκαν.

Υπάρχει τα τελευταία χρόνια εμφανίστηκε μια άλλη κατηγορία. Πρόκειται για τα καλλιτεχνικά τατουάζ που άρχισαν να γίνονται μόδα σε κύκλους «καλλιτεχνικούς» που έκαναν την εμφάνισή τους στο Πρώτο Διεθνές Συνέδριο Καλλιτεχνικών Τατουάζ στο Reno της Νεβάδα. Πρόκειται για συνθέσεις που γεμίζουν όλο το σώμα από τα πόδια μέχρι το λαιμό. Η προσπάθεια, στο 25^ο συνέδριο καλλιτεχνικών τατουάζ ήταν η αναγνώριση από τις ΗΠΑ της δουλειάς τους ως έργου τέχνης, αντίστοιχου με τους πίνακες ζωγραφικής και γλυπτικής. Εδώ και 10 χρόνια πραγματοποιείται ετήσιο φεστιβάλ τατουάζ και στην Αθήνα.

Υπάρχουν όμως και απομιμήσεις τατουάζ που αρχίζουν να γίνονται της μόδας. Είναι χαλκομανίες που κολλούν οι νέοι στην επιδερμίδα τους και έτσι αποφεύγουν και τους πόνους της στίξεως, αλλά και το αφαιρούν όταν θελήσουν. Επίσης, η χρήση μιας φυτικής χρωστικής, της χένας, βρίσκει θαυμαστές, αφού η διάρκεια της βαφής είναι 10-15 ημέρες, περίπου.

Ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων έχει εκδώσει οδηγίες για τους κινδύνους που υπάρχουν από την εφαρμογή τατουάζ με μαύρη χένα. Σύμφωνα με τον Εθνικό Οργανισμό Φαρμάκων, για να επιτευχθεί το έντονο μαύρο χρώμα του τατουάζ και να έχει μεγαλύτερη διάρκεια προστίθεται μεγάλη συγκέντρωση χρωστικών ουσιών. Αυτές οι ψηλές συγκεντρώσεις χρωστικών πυροδοτούν αλλεργικές αντιδράσεις. Για σοβαρά περιστατικά χρειάζεται επείγουσα ιατρική φροντίδα, ακόμα και εισαγωγή σε νοσοκομείο.

ΤΑΤΟΥΑΖ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Αν και το τατουάζ θεωρείται ότι έχει «ψυχή» - αφού τατού στα πολυνησιακά σημαίνει «ανεξίτηλο σημάδι», και εκείνοι που το διέδωσαν στην Ευρώπη έλεγαν πως, όταν τρυπάς το δέρμα, «μπαίνει το χρώμα και βγαίνει μια μαγεία», αυτή η μαγεία δεν είναι πάντα ανώδυνη. Η μαγεία χάνεται στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το τατουάζ μάς προκαλεί αλλεργία ή γίνεται αιτία να μας μεταδοθούν τέτανος και ηπατίτιδα.

Οι κίνδυνοι περιλαμβάνουν την ηπατίτιδα, τον τέτανο και σε σπάνιες περιπτώσεις και το AIDS. Επίσης, αλλεργικές αντιδράσεις και μολύνσεις του δέρματος είναι πολύ πιθανό να εμφανιστούν μετά από ένα τατουάζ. Και, αν και μπορεί να είναι τυχαίο, ωστόσο, καρκίνοι του δέρματος έχουν αναφερθεί πολύ συχνά μέσα στις περιοχές των τατουάζ. Ο Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων των Η.Π.Α. (FDA), προειδοποιεί επίσης, για τον κίνδυνο που υπάρχει στα εργαστήρια των τατουάζ για μετάδοση ιών όπως τον ιό της ανθρώπινης ανοσοανεπάρκειας (HIV) που είναι η αιτία του AIDS, αλλά και ηπατοκυτταρικό καρκίνο-που προκαλείται από την ηπατίτιδα C.

Εξαιτίας αυτού του κινδύνου, οι τράπεζες αίματος απαγορεύουν συνήθως σε ανθρώπους που έκαναν τατουάζ τους τελευταίους 12 μήνες, να γίνονται δότες αίματος. Αν κάποιος ασθενείς κάνουν μαγνητική τομογραφία, τα τατουάζ τους μπορεί να διογκωθούν ή να καεί το δέρμα τους, κατάσταση που συνδέεται με το μέταλλο που υπάρχει σε ορισμένα μελάνια.

Επίσης, κρύβουν σοβαρούς κινδύνους για τις εγκύους αφαίρεση τατουάζ κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης δεν είναι καλή ιδέα. Οι αναισθησιολόγοι εκφράζουν ανησυχίες σχετικά με την επισκληρίδιο αναισθησία, που ίσως χρειαστεί στον τοκετό αν υπάρχει τατουάζ πάνω στην σπονδυλική τους στήλη, στο ύψος της μέσης. Υπάρχει κίνδυνος η βελόνα να μεταφέρει χρωστική ουσία στο εσωτερικό της σπονδυλικής στήλης και στον μυελό των οστών.

ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΤΑΤΟΥΑΖ

Η **αφαίρεση τατουάζ** δεν θεωρείται πλέον ανέφικτη στις μέρες μας. Μάλιστα είναι σύνηθες να καταφεύγει κανείς σε αφαίρεση tattoo, καθώς έρευνες που έχουν γίνει αποδεικνύουν ότι οι μισοί από όσους κάνουν τατουάζ το μετανιώνουν κάποια στιγμή στη ζωή τους για πολλούς και κατανοητούς λόγους.

Οι λόγοι αφαίρεσης τατουάζ μπορεί να είναι κοινωνικοί, πολιτιστικοί ή να προκύπτουν ως αποτέλεσμα γενικότερων αλλαγών στη ζωή ενός ατόμου, όπως αλλαγή του χώρου εργασίας. Επίσης μπορεί κάποιος να μετάνιωσε και να θέλει να αφαιρέσει ένα τατουάζ, γιατί μπορεί να μην έγινε όπως το ήθελε ή να μην έγινε σε κατάλληλο σημείο ή να μην τον εκφράζει πλέον ως εικόνα ή κείμενο.

Όποιος και αν είναι ο λόγος, υπάρχει λύση και ο μόνος ειδικός που μπορεί να την προσφέρει είναι ο Δερματολόγος, είτε σε συμβουλευτικό επίπεδο ή στην εφαρμογή τους, καθώς το κάθε τατουάζ είναι μοναδικό και απαιτεί εξατομικευμένη αντιμετώπιση.

Μέχρι τώρα, έχουν δοκιμαστεί πολλοί τρόποι αφαίρεσης τατουάζ όπως η χρήση καυστικών οξέων (π.χ. TCA), η δερμοαπόξεση, η διαθερμία, η κρυοχειρουργική, έως και η πλήρης χειρουργική αφαίρεση τοπικά και κάλυψη με πλαστική επέμβαση.

Αυτή η μέθοδος έχει το πλεονέκτημα της πλήρους αφαίρεσης σε μία συνεδρία, αλλά έχει το βασικό μειονέκτημα ότι μετά την επέμβαση μένει στην περιοχή ουλή από το χειρουργείο, έκτασης ανάλογης με το τατουάζ. Απαιτείται επίσης το δέρμα να είναι αρκετά ελαστικό και να επιδέχεται τέντωμα και συρραφή υπό τάση διαφορετικά μετά την αφαίρεση του τατουάζ θα απαιτηθεί τοποθέτηση μοσχεύματος στην περιοχή. Όλοι οι παλαιότεροι τρόποι αφαίρεσης τατουάζ λοιπόν κατέλειπαν κάποιο άσχημο αισθητικό αποτέλεσμα, όπως ουλές ή δυσχρωμίες και ταλαιπωρούσαν με έγκαυμα για μεγάλο χρονικό διάστημα. Την τελευταία 20ετία η είσοδος των laser στη Δερματολογία έφερε επανάσταση σε πλήθος θεραπευτικών και αισθητικών εφαρμογών. Έτσι η μέθοδος του laser είναι η πλέον ενδεδειγμένη και για την αφαίρεση τατουάζ, καθώς έχει άριστο αισθητικό αποτέλεσμα χωρίς εγκαύματα ή αντιαισθητικές ουλές.

Κόστος αφαίρεσης τατουάζ

Το κόστος αφαίρεσης τατουάζ με laser εξαρτάται από το μέγεθος του tattoo, την περιοχή του σώματος στην οποία εκτείνεται, το χρώμα του, το είδος (αν είναι επαγγελματικό ή ερασιτεχνικό) και το βάθος της χρωστικής, παράγοντες από τους οποίους εξαρτάται το πόσο εύκολη και γρήγορη θα είναι η αφαίρεσή του.

Before

After

Μία εναλλακτική μέθοδος για τα μικρά τατουάζ

Για την αφαίρεση μικρών τατουάζ που περιέχουν χρώματα, τα οποία «δυσκολεύουν» το λέιζερ, μπορεί κανείς να καταφύγει και στη μέθοδο της κρυοπηξίας. Ο δερματολόγος παγώνει με υγρό άζωτο την περιοχή του δέρματος όπου βρίσκεται το τατουάζ, δημιουργώντας μία μικρή φουσκάλα. Έτσι, επιτυγχάνεται, εκτός από την αποβολή των στρωμάτων της επιδερμίδας, και η αποβολή των χρωστικών ουσιών. Δεν χρειάζεται καν τοπική αναισθησία και συνήθως δεν μένει ιδιαίτερο σημάδι. Η τιμή ξεκινάει από 75 ευρώ περίπου.

Πηγές:

ΜΕΛΕΤΙΟΥ Γ. «Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ ΤΑΤΟΥΑΖ ΚΑΙ Ο ΣΥΜΒΟΛΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ»
ΕΑΠ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ, ΠΑΤΡΑ 2012

<https://youtu.be/D8Y8DzT6FZ4>